

UJ KELE

Köpen Hájjeszod Centralbüreau
für Mitteleuropa
B E R L I N W. 18.
Säschische Str. 8.

ZSIDÓ-POLITIKAI-NAPILAP

Művészparlament

A művészeti miniszter kongresszusra hívja össze Románia valamennyi művészt. Szeptemberben lesz a nagyülés, amelyre meginvítják az írókat, a festőket, a szobrászokat, a zenészeket és a színművészeket. Ha mindnyájan ott lesznek, akik ma Nagyromániában szerény viszonyok között alkotják műveiket és terjesztik a kulturát, ez lesz az első művészparlament, amely magasabb érdekekből hozza össze az embereket, mint kicsinyes politikából. A művészetekről, amelyek az általános emberit szolgálják, azt szokás mondani, hogy túl vannak minden politikán, túl vannak a határok kérdésein és nemzetközicik. Még minden költő, író és művész megérzte ezt az igazságot, a legnemzetibb érzések is. A magyarság egy nagy nemzeti költsége komponálta meg a legtöbbségben: „Művész hazája széles e világ.” De engedtessek meg nekünk, hogy tárgyilagos szökimondással valljuk az ellenkezőjét is. Tény, hogy a művészetek végeredményben internacionálisak, de indulásuk idején és materiájuk tekintetében nemzeti. Nemzeti kultúrából sarjadnak és a nemzeti kultúrát gazdagítják. Ilyen az íróművész, akinek érce, márványa, gipsze, agyaga, a nyelv, nem-sebb anyaga pedig az érzelmi és gondolati lelkivilág, amely fajiságán és nemzetiségén át meggyitáskozik. Es ilyen a zeneszerző, aki az embert is a maga lelke, a maga fajtája öröme, bánatán és melancoliáján keresztül juttatja érvényre. Ilyen a festő és ilyen sokszorosán a színész.

Mindezt pedig el kellett mondanunk, hogy megszabjuk a helyes befogadást. Mert ahol ép ezzel a művészparlamenttel kapcsolatban azt hangoztatják, hogy művész és művész között nincsenek és nem is lehetnek faji határok, ott vagy naiv és lelkes poéták beszélnek, vagy farizeusok. Igazságszerű határok, sőt korlátok is vannak. A naivitás és a lelkesedés homályát el kell hességeztünk, hogy tisztán lássuk, miről van szó. Amikor Románia művészei elmennek Bukarestbe, hogy a művészet és a közös érdekek nevében összefogjanak, a lényüket irányító progresszió nyitottságát kell színt vallaniok a maguk kulturája mellett. Bizonyos, hogy a magyar színész magyar kultúrát csinál, a román vagy a szász író román vagy szász kulturát. Es az zsidó művész arra a kulturára törekszik, amely zsidó énjét legjobban kifejezi. Ha mindezt ilyen nyíltan kiderül, ha nyilvánvalóvá válik, hogy a külön nemzetek művészei nem rejtik el azt a tudatot, hogy ők alkotásaikkal és művészetükkel a maguk nemzeti kulturáját is emelik, kiderült egyuttal az is, hol válnak el az utak, hol vannak az elválasztó mesgyék; és az ellentét, ha vannak ilyenek, egyszerűben elvesztik a fulánkjukat. Mert azontul, hogy minden művész elsősorban nemzeti, ezer alkalom, ezer szál, ezer barátság fűzi össze minden művészársával, akár közeli, akár távoli nemzet fia, akár van közte és művészársá között, helyesebben nemzeteik között, nyelvi, faji vagy politikai ellentét. Hiszen ha a közeli célok mások is, csak látszólag mások, mert ezeknek közös eredője a távoli cél; és ez csak egy lehet, a felsőbbrendűség, a szépség és a jószág, az általános emberi felfinomodott és megnemesbedett kulturája.

Minthogy a szépművészeti miniszter maga elé tűzött feladatai ezekkel a célokkal azonosak, nyilván nem lesz nehéz a megértés. Mik a feladatok? Az egyik az, hogy a művészeteket kellő színvonalra emeljék. A másik, hogy a művészek között a köteleket szorosabbra vonják, hogy meglegyen bennük az egység,

amikor különleges érdekeiket meg kell védeni. Mindez persze csak a kellő őszinteség után lehetséges s mi úgy véljük, Románia művészeti miniszterében, aki maga is művész, meg is van a kellő őszinteség. A két feladat: a nívó emelése és a szorosabb kötelek a kötelek a művészek között, voltaképpen egy. Ha emelni akarom a nívót, össze kell hoznom az elszigetelt és szétválasztott művészeket. Csak a nemes verseny, a kölcsönös hatás, a nemesebb gyökereknek nem-ártó be- és kiszivárgás hozhatja meg az emelkedést, sőt a művészeteknek azt az áhitott virágkorát, amelyre a miniszter titokban gondol s amellyel befelé és kifelé egyaránt demonstrálni szeretne. De mi kell ehhez? A mesterkélt korlátok ledöntése felülől, a művészet támogatása anyagiakkal és az anyagiakkal is csengőbb szabadság-

jogokkal. A költő, ha alkot, az író, ha ír, a színész, ha kifejezi magát, a festő és a szobrász, ha azt a világfelfogást adja, amelyben él, ne érezzen munkája közben a háta mögött lappangó árnyékokat, ne érezzen tudat alatti ochranákat, amelyek lesik az érzéseit, a gondolatait, a színeit, vésője és arjátéka idomításait, mert ezek a titkos hatalmak méhében sorvasztják, csenevészéssítik és torzítják az alkotást. És ne igyekezzenek mindenáron belmagyarázni ezt vagy azt, ebbe vagy abba a műbe, értsék meg a mi alaptételeink, hogy minden művész a maga nemzeti kulturájából indul ki és mint ilyen lényegesen más a gondolatvilága, mint más nemzetek művészeinek, és e gondolatvilág eredménye is más. Ebben a megértésbea kell összehívni a bukaresti művészparlamentet.

Dártokra szakad a szövetség ellen

Lupu és támadása Zamfirescu házelnök ellen — Napirenden a hadinyereségadó

Az Uj Kelet tudósítójától —
Bukarest, július 2. A szövetség ellen sokat rebesgetett boralása a tegnapi napon részben be is következett. Manu hosszabb táncszobát folytatott Inculec és Nisztor ellenzéki pártvezérekkel, amelyeknek befejeztével a RTI. jelentése szerint Inculec a beszarabiai parasztpárt, Nisztor pedig a bukovinai demokraták nevében közölte Manuval, hogy pártjaik a federáció kötelekéből kilépnek. Jorga után tehát ez a két frakció is otthagya a szövetség ellenzékét, amelynek ereje és sulya ezzel lényegesen megcsökken. Ezen nem változtat az a tény, hogy a két ellenzéki pártvezér pártjukkal együtt továbbra is ellenzéki politikát folytat, de akciósabadságukat minden téren fenntartják.

A kamara ülése — a már megszokott krónika szerint — újra sajnálatos viharok színhelye volt. Ezuttal dr. Lupu, a kamara nagytisztviselő tagja ragadtatta el magát, mégpedig olyan hévvel, hogy valószínűleg harminc napra való kizárás lesz a temperamentumos fellépés következménye. Az ő kizárásával az agrárvitában mindenestre a legnagyobb sulyu ellenzéki képviselő kritikájától szabadul meg a kormány. Ismeretes, hogy az agrárvitának a többségi párt kebelében is van tekintélyes ellenzéki csoportja, amely főképpen a kisajátítási árra vonatkozó rendelkezések megváltoztatását sürgeti. Ez a csoport, élén Potarca képviselővel, elhatározta, hogy javaslatot terjeszt a kamara elé, amely szerint kisajátítási ár címén a parasztság az 1916. évi árak huszszorosát, az állam pedig a hadinyereségadó terhére annak tiszteresését fizesse.

Groza miniszter erdélyi körútját befejezve, a kormánnyal folytatott beható tárgyalások után ismét Kolozsvárra jön, ahol az egységsítő bizottság tagjaival, illetve a reszortok vezetőivel a szükséges intézkedéseket megteszi.

Lupu az elnök ellen

A kamara mai ülésén Zamfirescu elnököt. Manu ellenzéki képviselő javaslatot terjeszt elő, melyben tiltakozik a kamara vasárnapi ülései ellen. Goga Octavian Románia újjászületését szimbolizáló muzeum felállítását kéri. A Ház ezt megszavazza. Manu tiltakozik, hogy az agrárreform tárgyalásánál nem vették figyelembe az ellenzék javaslatát, melynek értelmében az özvegvek, hadiárvek és hadirok-kantak a kisajátításnál előnyben részesültek volna.

Ezután a háboruban meggazdagodottakra és a spekulánsokra vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalják. Pistiner szocialista kijelenti, hogy a szocialisták örömmel szavazzák meg a javaslatot. Giuglea rámutat arra, hogyan gazdagodtak meg egyesek

a pénzbevéltás alkalmával. Megszavazza a javaslatot, mer véget kell vetni a spekulációnak.

Titulescu pénzügyminiszter kijelenti, hogy akinek 20 millió lei vagyona van, attól 23 százalékot, akinek pedig 20 milliónál nagyobb vagyona van, attól 33 százalékot fognak elveenni.

Ismét Giuglea beszél, de minduntalan eltér a tárgytól. Az elnök kéri, hogy egyszerre csak egy dolgról beszéljen.

Lupu közbeszól és tiltakozik. Vagy elnököl becsületesen, vagy menjen le onnan.

Az elnök Luput a fegyelmi bizottság elé utalja, mire Lupu elhagyja a Házat, de az ajtóból visszatért: Maga minden, csak nem elnök.

Cocca örömmel üdvözli a javaslatot, mert olyan miniszter terjesztette elő, aki egyformán bánt mindenkivel. Majd felolvas néhány spekuláns nevével. Cocca kéri, hogy a kis bankokra ne vessenek ki nagy adót, mert nem fizethetnek annyit, mint a milliókkal rendelkező nagy bankok. Titulescu a javaslatot elfogadja, egyuttal kijelenti, hogy törvényjavaslatot fog benyújtani a kisparosok védelméről. Cocca a miniszter válaszával meg van elégedve.

As ellenzék a vagyonadó mellett

Az éjjeli ülésen Raducanu kijelenti, hogy az ellenzék összes pártjai megszavazzák a vagyonadóról szóló törvényjavaslatot, mert az abban lefektetett elveket helyeslik.

A háboru után a társadalmi osztályok nagy differenciálódása állt elő. Reméli, hogy a pénzügyminiszter javaslata nem érinti a nemzeti tőkét és orvosolja az ország pénzügyi helyzetét. Javasolja, hogy a részvénytársaságok alaptőkéjüknek megfelelő hányadot fizessenek. Beszédét azzal végzi, hogy az ellenzék nevében a vitánál több módosítást fog benyújtani. Hangsúlyozza azonban, hogy a javaslat megszavazása nem jelent a kormány iránt bizalmat, csak azt, hogy az ellenzék megteszi köteleességét a haza iránt.

Groza miniszter Kolozsvárra jön

Groza Péter erdélyi miniszter vasárnap Kolozsvárra érkezik, hogy az egységsítő bizottsággal megkezdje a tárgyalásokat. Groza az egységsítő bizottsággal egy újabb tervezetet akar kidolgozni a közigazgatás és törvénykezés egységsítésére vonatkozólag.

Groza miniszternek az erdélyi pénzügyi egységsítés haladásáról és akadályairól szerzett tapasztalatai folytán a kormány elhatározta, hogy Bukarestben külön bizottságot szervez, mely valamennyi csatolt terület pénzügyeinek egységsítésével fog foglalkozni és a javaslatokat előkészíti. A bizottságban Erdélyt Arzenovici fogja képviselni.

Cáfolják az ellentétet Titulescu és Take Joneacu között

A kormány lapja az „Indreptarea” Titulescu és Take Joneacu miniszterek között támadt ellen-

tétről a következőket írja: Titulescunak a kamarában tett tegnapi kijelentése mindenféle alaptalan kommentárookra adott alkalmat. Titulescu, miként az ülésről készült gyorsírói jegyzetéből megállapítható, kijelentette, hogy egyéni véleményét nyilvánította és nem tudta, hogy a kérdéses szakaszt az egész kormány a parlamenti többség szolidaritása mellett szövegezte meg a kifogásolt formában. Az egész ország törhetetlenül bizik abban, hogy a kormány Titulescuval együtt ellentét nélkül fogja az ország ujjaépítésének nagy művét végezni.

Rascanu hadügyminiszter újra hivatalában

Rascanu tábornok hadügyminiszter — megcáfolva a róla makacsul terjesztett lemondási híreket — ma visszatért szabadságáról és már át is vette a távollétében öt helyettesítő Averscu tábornoktól a hadügyminisztérium vezetését.

A Tarbut első értesítője

Igénytelen narancssárga fűdei fűzet hagyta el a sajtót, beszámolója a legnagyobb erdélyi zsidó eseménynek. A Tarbut országos zsidó iskolaegyesület kolozsvári fiú és leány középiskoláinak első értesítője az 1920—21-es tanévről. Büszkeség és öröm ezt a könyvet látni nemcsak a szülőknek, akiknek gyermekei immár zsidó nemzeti nevelésben részesülhetnek — olyan nevelésben, amely egyrészt mentes a chéderek túlhajtásaitól, másrészt alapos és modern módszerekkel a legelőrehaladottabb pedagógiai eredmények gyümölcsét juttatja növendékeiknek — hanem mindenkinek, aki szívén viseli a zsidóság ügyét, a zsidóság kulturáját, fejlődését, életét. Nagy szerencséje ennek a városnak, hogy e tanítást olyan vezetés alatt áll, amely minden irányban garantálja a zsidó szellemet és karöltve ezzel a modern haladás ügyét. A héber nyelv tanítását épűgy, mint a románt, új módszer szerint ugynevezett direkt módszerrel tanítják az iskolákban, amelynek egyik lényege, hogy a tanulót felszabadítja a nagyobb szellemi megterhelés alól és a feladat oroszánrészre a tanítóra hárul. A tanító a nyelvek tanításánál nem szólal meg a gyermek anyanyelvén, szemléltető eszközök nélkül nem lép a tanulók elé és nem helyez súlyt az olvasmány pontos lefordítására, hanem inkább az olvasmányok témáját használja föl a beszélgetés anyagául és így fejleszti a gyermek értelmiségét. Mozdalkony szokincset biztosít számára és a nyelv szellemébe való gyors behatolást.

A héber oktatás

Nem lehet külön kiemelni a tanárok ebbeli érdemeit. Mindenki rendkívül sokat, rendkívül lelkiismeretesen tanított. A értesítő héber részében — a fűzet jórésze héber nyelvű — feljegyzésre érdemes az a rész, amit a tanári kar a héber nyelv első oktatásáról jelent:

Szonja

Írta: Szabó Imre

(4)

Magukra maradtak. Szonja és Upolow előre mentek, Jenei meg Claire néhány lépéssel mögöttük. A zajos kurjantással, vihogással teli müncheni utcákon az Izár-partján elterülő parkhoz igyekeztek.

A holdvilág átszűrődött a lombok között, bagyadt fehér foltok a sétányon, ahogy a tölgyek koronái meghajlongtak. Jó illatok hírtáltak magukat a rétek felől, vágyakozó halk sóhajokat, csókok meleg párázatát legyezgették a fák lombjai.

Szonja nem beszélt az uton és itt a parkban is hallgatott; Upolow megérezte, hogy a leány elszántaságot gyűjt magába, hogy vihar van keletkezésben és harcoképesse szeretne volna tenni magát, érveket szeretett volna rendezgetni az agyában, visszautasító dacos válaszokat fogalmazott meg, de megérződött, valahányszor rápillantott a leányra, aki idegesen harapdálta az ajkát.

Kétfelől, majdnem sirva szól a leánynak:

— Talán máskor. Nézz vissza, ott jönnek már, nagyon kelnek Szonja, ne csinálj botrányt.

— Az amiből elég volt — szól csöndesen, de fagyos határozottsággal a leány — le akarok számolni!

„Súlyos feladatot vállaltak a héber tanítók, amikor a galut szelleméből átvezetik a gyermeki elméket a felszabadulás és a szabadság légkörébe. Tudjuk, hogy ifjú nemzedékünk rejti magában népünk jövőjét. Es ha gyermekeinket nem tudjuk otthon a szülői házban Juda szellemével átítani, akkor nagyon nehéz munkája van a tanítónak megkedveltetnie a zsidó népet, Zsidóországot, a héber nyelvet és a zsidó tant. Eddig csak a vallás oktatói tördöttek a héberrel. Legfontosabbnak tartották, hogy a növendékek imákat, könyörgéseket tanuljanak szöszérint, könyv nélkül, anélkül, hogy azok értelmével tisztában lennének. Már haladást jelentett az oktatás körül, ha az ifjuság a Bibliából tudott betéve néhány fejezetet. A tanító büszke volt tanítványára, ha a hébernek történetéből mondott el egyetmást, azzal azonban nem tördött, hogy a tanuló a történelem belső indítékaival soha nem voltak tisztában. Bizonyos, hogy e fogyatékoságokért nem lehet felelősségre vonni a hitoktatókat, sokkal mélyebb és hatásaiiban kikerülhetetlen okai voltak ennek, amelyeket az általános helyzetben kell keresni.

A tanulók idejük legnagyobb részét számukra idágen szellemi iskolában töltötték, a sovány néhány óra, ami a zsidó szellem számára a hitoktatás révén jutott volna, csak épen arra volt elegendő, hogy a gyermekben tudatossá tegye nem azt, hogy egy külön faj leszármazottja, hanem csak annyit, hogy neki más vallása van, mint a többinek.

Modern nevelés

Bizonyos, hogy a Tarbut már ebben az évben gyökeres változást hozott. A héber vizsgáiról szóló tudósításunkban megemlékeztünk a nagy munkáról, amit a héber tanítók és tanítónők végeztek. Olyan nemzeti kulturmunka volt ez, amiért mindnyájunk halálját érdemlik. A világi ismeretek tanítása is elsősorú tantervük kezében volt — és Antal Márk főigazgató megelégedéssel tekinthet nyolc hónap munkájára. Az egység, munkaiskolát — a kiváló tudós és pedagógus teljesen önálló rendszerét — olyan sinekre vitte, amelyek a tanítás sikerrel fog haladni. Az egységes iskola az értesítő vezetője szerint úgy neveli a gyermeket, hogy már az alsó nevelési fokozatát tekintve nyervezen a társadalom mindenféle termelő ágazatába és megtalálhassa a képességeinek megfelelő pályát. A termelő munka tisztelete krisztályosodni ki lelkebe, hatalmas tényezője a konszolidációnak, amely nem következhetik be másként, mint a munka megbecsülésével és szeretetével.

Az értesítő szerint a Tarbut zsidó középiskola felállítását 1920. szeptember 6-án határozták el. A közgyűlésen megválasztott kuratórium áldozatkészségének köszönhető, hogy a Tarbut ma már ilyen eredményekre tekinthet

vissza. Háromszáz tanuló iratkozott be, akik közül betegség és egyéb okok miatt alig harmincan maradtak ki. A tanulóik közül jelesen vizsgáztak 25-en, jól 67-en, elégségesen 161-en. Kettőnél több tárgyból tizenegyen buktak el. Járványos betegségek nem fordultak elő.

Gyermekbíróságok

Tanulmányos kísérletet tett az iskola a gyermekbíróságokkal. Az értesítő erről az ujszerű oktatási intézményről a következőket írja:

„Az önnevelésre való szoktatásnak ez a módja tudvalevően Amerikában, Németországban és Angliában igen eredményesnek bizonyult. Ezért a tanári kar több konferencián való beható tárgyalás után elhatározta, hogy a mi iskolánkba is bevezeti, természetesen intézetünk egyéniségének szigorú szemmel tartásával.

A gyermekbíróság intézmények célját abban láttuk, hogy: 1. a gyermekek játékosztónének segítségével az ifjuság fegyelmét erősítjük, hogy 2. módot adjunk a tanulóknak arra, hogy cselekedeteiket erkölcsi szempontból itélhessenek meg s így bevezetessenek morális fogalmak megértésébe, hogy 3. növeljük a gyermekekben a kollektív öntudatot és önértéket, végre, hogy 4. a gyakorlati életben sokszor előforduló tanácskozások helyes menetének technikáját elsajátíthassák.

Meg kell végül említenünk, hogy a Tarbut középiskolájába való beiratkozások — a kiépítendő felsőbb osztályokba is — már megkezdődtek.

Az amerikai szlovákok Szlovákia függetlenségéért

Bécs, július 1. (Damian.) Megbízható jelentés szerint az Amerikában élő szlovákok memorandumot adtak át Harding elnöknek, amelyben arra kéri, hasson oda, hogy Szlovenszko autonómiát kapjon. A prágai lapok élénken tárgyalják a szlovenszko kirikális néppárt mozgalmát az autonómia érdekében. A párt mindinkább közeledik a tot nemzeti autonóm párthoz, amely új lendületet ad az autonóm-mozgalomnak.

Megoldották a bolgár kormányválságot

Szofia, jun. 30. (Damian.) A kabinetválság, amely már egy hónapja tart, véget ért. Bolof közlekedésügyi miniszter, Tomas pedig belügyminiszter lett, Dumitrov a hadügyi tárcát kapta.

Az antant pénzügyminiszterinek konferenciája

London, július 1. (R. T. I.) Az antant pénzügyminiszterei júliusban Londonba konferenciára jönnek össze.

— Jaj!

Upolow a szívéhez kapott, azután a leány kezét akarta megragadni. A leány visszavágta. Az erőtlen ember csittitgatása hiábavaló volt. A festő le akart dőlni egy padra, Szonja a macska kegyetlenségével rávetette magát. Gallérjánál ragadta.

— Nem ülsz le! A park idillek ideje elmúlt. Megvárom Jeneit és azt a nőt és törvényt fogok ülni fölötted.

Az egér megállt. Ösztönösen körülnézett, lehet-e valahová menekülni. Sshová nem lehetett; a macska fölényes, vészthozó nyugalommal állott őrt. Jenei és Claire megérkeztek.

— Itt ne! — szól Jenei, aki Szonja állásából látta, mi készül itt — ne itt, kimegyünk a víz partjára. Ne zavarjuk a szerelmeseiket.

És mentek az Izár partja felé. Mint fogoly a fegyveres őr előtt, ment leborgasztott fejjel elől az orosz pilóta, mögötte Szonja keményen, mint zupás altiszt, aki elfogta a bűnös infanteristát, gyorsan elittél és még gyorsabban végrehajtja az ítéletet. Utánuk Jenei és Claire. A leány félösen kapaszkodott a magyar fiú karjaiba; a rétet holdvilág árasztotta el és földszag és szénaitat. Nagy náma csönd; a távolból malomkerék kattogása hallszit.

A malom irányába mentek.

Egy hang nem esett közöttük. Tücskök é malomkerék koncerteztek közelebb jöttek és a viz csobogása is beledanolt. A parton megállottak.

Jenei szerette volna vinni a szót, csak-hogy Szonja egy deszpa keménységével ráfagyasztotta a tekintetét. Ebben a nézésben benne volt a parancs, hogy most nincs békités, senki meg ne próbálja a leszámolást olcsó csittitgatással leszerelni. A Végzet nagyszerűsége és borzalma reszketett a négy emberen.

— Kisasszony — szól Jenei Claire-hez, aki most már görcsösen kapaszkodott Jenei vállába — kisasszony, önt föl fogom világosítani a helyzetéről.

Hangja eleinte elfogódott volt, de azután mindjobban felszabadult, tisztán csengett, határozottan és egyszer sem rikoltott föl benne az asszonyi bestiák idegessége.

— Föl kell világosítanom mindenről. Én otthon e fiatalember miatt — most rámutatott Upolowra és végigmérte — nagy bünt követtem el. Apámat loptam meg miatta, a legönzettebb embert, anyámat, a legjobb asszonyt, igyekvő, szenvedő jó testvéreimet. Magammal hoztam ezt a koldust, tanítottam jó mestereknél, hogy az akadémiára kerüljön. Nincs okom bármit is sentimentalizmusból elhallgatni. Apám gondtal, kinnal szerzett vagyonából könnyű fejjel élt ez az ur Münchenben. Hízelt és sirontuli hűséget ígért nekem.

Zavarok a germán-lel bevonása körül

A Banca Nationala még nem kapott rendeletet — Németország árut akar adni pénzjegyeiért

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Pénteken egy könyvatos lap tudósító nyomán az a hír terjedt el, hogy a Banca Generala pénzjegyeinek kötelező forgalma július elsejével megszűnik és ettől az időponttól kezdve germán bankjegyeket senki nem köteles többé elfogadni. Ezt a hírt részben az illetékes államhivatalok is megerősítették. A német kibocsátású bankjegyek visszavonásának híre a legnagyobb zavart idézte elő. A bankcégek ugyan még elfogadták és kiutaltak Banca Generala-pénzjegyeket, de sok kereskedő és alkalmazott, akik a beváltásra kijelölt állami pénztárral közlekedési összeköttetésben nem állnak, érthető okokból, vonakodtak a Mackensen-bankokat elfogadni.

A helyzet tisztázására a Kereskedelmi és Iparkamara elnöke, Hevesi József már pénteken délután érdeklődött a Banca Nationalánál, hogy a bankjegyek visszavonásának ügye hogyan áll. A Banca Nationala vezetősége kijelentette, hogy a visszaváltásról hivatalos értesítést eddig nem kapott és míg az erre vonatkozó rendelet meg nem érkezik, a bankjegyek a fennálló szabályrendelet értelmében továbbra is forgalomban maradnak. Valószínű, hogy a német kibocsátású pénzjegyek bevonását a kormány tényleg elhatározta, csak az utasításokat nem küldték még szét. Egyelőre tehát a helyzet az, hogy a Banca Generala-pénzket mindenki köteles elfogadni.

A pénzbevonás aktualitását bizonyítja az is, hogy az egyik nagy francia lap a következő közgazdasági hírt közli:

Németország ajánlata Romániának. A német kormány azt az ajánlatot tette a román pénzügyminiszternek, hogy a német kibocsátású és Romániában mintegy kétmilliárd értékben forgalomban lévő bankjegyeket olyképen kívánja visszaváltani, hogy hasonló értékű árut ad értük, amelyeket Románia kizárólag germán kibocsátású bankjegyekkel is fizethet. A francia lap ehhez a hírhez néhány sort fűz hozzá, amelyben Németország üzleti politikája felett felháborodást fejezi ki és csodálkozik azon a merészségen, amellyel Németország ilyen módon akarja gyárainak meghódítani az elvesztett piacokat. (Az „Uj Kelet” ezzel a hírrel már hónapokkal ezelőtt vezető helyen foglalkozott. A szerk.)

Németország természetesen egyébként is köteles az általa kibocsátott bankjegyek beváltására. Mihelyt a román kormány bevonja ezeket a pénzeket, Németország köteles az egész pénzmennyiséget egy most még meg nem határozott pénznem ellenében átvenni. A becsere-

Upolow megreszelte a torkát, fejét hátratanul föl szegte, valamit mondani szeretett volna.

— Még beszélék! — vágott közbe Szonja. Hűséget ígért, de az első sikere örömet és pénzt idegen nővel osztotta meg. Megrendeléseket kapott, nagyszerűen élt, Schwabingba költözött terraszos villába, magamra hagyott. A boncteremben egyszer már fölnyitottam az ereimet; egy tanársegéd akadályozta meg, hogy elvérezsem. És ha pénze elfogyott, megint jött, könyörgött, ígéretet és kicsalta tőlem apám öreg napjaira gyűjtött pénzét, hogy a műtermében ledér nőkkel elherdálja.

Claire arcát elborította a vér. Kezét levette Jeneiről; egy lépést tett Szonja felé.

— Ezt már kikérem magamnak!

— Nem örül van szó kisasszony, ön nem első barátja a jó madárnak — folytatta Szonja anélkül, hogy egy pillanatra is kikölkent volna konceptusából. Haza nem mehetek, támogatást nem kérhetek. Nem akarok beszélni az ön ügyébe kisasszony, de most láthatja, kivel van dolga.

Néhány másodpercig fojtogató csönd. A hold rávilágított a megdagadt iszapos folyóra, amely habzó hullámokkal rohant a vizesés felé. A négy ember nem hallott mást, csak a szive dobogását.

lésnél előreláthatólag az általános 1—1 kules lesz irányadó, de az sem lehetetlen, hogy Németország a Mackensen-bankjegyek kibocsátásakor, 1917-ben jegyzett svájci kurzus szerint fog ennek a kötelezettségének eleget tenni.

Görögország kiűrtette Nikodémiait

A szövetségesek újabb lépésre készülnek Görögország ellen.

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Páris, július 1. Bekir Sami bej, aki néhány nap óta Párisban tartózkodik, fogadta a „Temps” munkatársát, akinek az angorai kormány külpolitikájáról nyilatkozott. Elmondotta, lemondását azért adta be, mert az általa aláírt londoni egyezményt a nemzetgyűlés nem fogadta el. Az angorai nemzetgyűlés új javaslatokat akart Franciaország elé terjeszteni, ezeket azonban Bekir Sami bej nem volt hajlandó alájegyezni. Ha Angorában az engesztelhetetlen gyűlölködés politikusi tartanak kezükben a hatalmat, nem jött volna Európába, ahol épen a béke útjait szeretné egyengetni. Ami Angora viszonyát Oroszországhoz illeti: tényleges szövetségről nem lehet szó, annyi azonban igaz, hogy a két állam között a legjobb a viszony. Oroszország mindenestire elismerte Törökország minden jogát. Trácia sorsáról azt mondotta, hogy ott a lakosság akaratának kell döntenie. Konstantinápolyt és a Márványtengert minden támadás ellen meg kell védeni. A tengerszoros természetesen nyitva fog állni a nemzetközi forgalom és a világkereskedelem számára.

A Reuter-ügynökség jelentése szerint Franciaországban az a vélemény uralkodik, hogy a három szövetséges nagyhatalomnak mindent el kell követhetnie Görögországban a béke megkötése érdekében. A szövetségeseknek nem szabad visszariadniuk a legszigorubb eszközöktől sem mert a Kelet békéje nélkül a világ békéje sem képzelhető el. Ha Görögország az antant legutóbbi jegyzékéi is visszautasítja, Anglia, Franciaország és Olaszország együttesen olyan rendszabályokat fog nyulni, ami Görögországot engedekekenységre fogja kényszeríteni. Athéni jelentés szerint a görög csapatok kiűrtették Nikodémiait is. Ez a hír Athénben nagy lehangoltságot keltett. A háborúval szemben a hangulat lényegesen megváltozott. A sajtó, amely eddig uszított a háborúra, már engesztelékeny hangon ír. Valószínű, hogy e hangulatváltozás hatása alatt a kormány nem fog visszautasító választ adni a szövetségesek legutóbbi jegyzékére.

Családi életetek bensőségét és melegét fokozzátok, ha gyermekeitek jövőjét megalapozó Tarbutnak adományoztok ünnepegeitek alkalmával.

Upolow minden energiáját összeszedte: — Nézd Szonja, elveszlek feleségül! — mondta elcsuklón.

— Gazfickó, mindig így beszéltél! — ordított Szonja és most már furiává változott.

Upolow felé rohant. A fiatal festő oldalt ugrott a vizpart szélére, ahol iszapos volt a talaj. Besüppedt és egysúlyát vesztve, belezuhant az árba. A hullámok fölkapták, vitték a zsilipgát felé. Jenei és Claire döbbenettel látták, amint a hullámok taraján fölbukkant, majd alámerült a szerencsétlen ifju. Szonja pillanatig eszelősen nézte, majd vadul föliskoltott: — Ádi, egyetlen Ádim!

És bevetette magát a hullámok közé.

Jenei és Claire a part mentén futottak, de az ár gyorsabb volt. Mire a malomhoz értek, a két embert a gát deszkái már föl fogták; a molnár, akit Jenei feltöltött, kampós ruddal könnyen kiemelte őket. Göröcsösen voltak egybeölelve. Kiterítették őket, Jenei zokogott, mialatt halott barátjai körül foglalatkoskodott. Claire megilletődve állott, imádkozott.

A hold eltűnedezt. Az ég peremén rózsaszínű sávok jelentkeztek. A hajnal sugarai két kiengesztelődött halott arcára estek.

(Vége.)

Nehézségek a csehszlovák-magyar tárgyalásokon

A magyar kormány az elbocsátott tisztviselők visszavételét és az összeesküvések miatt elítéltek amnesz-tóját követeli

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Prága, július 1. Néhány nap előtt alkalmunk volt gróf Bánffy és dr. Benes magyar és csehszlovák külügyminiszterek nyilatkozatát közzélni a most folyó magyar és csehszlovák tárgyalásokról. Mindkét nyilatkozat örvendetes optimizmussal állapította meg, hogy a két ország között jelentékeny közeledés jött létre és a megegyezést mindkét részről biztosra vették. A tárgyalások során most mégis nehézségek merültek fel, amelynek okait csehszlovák részről a következőkben világítják meg:

A tárgyalások párhuzamosan folytak Budapesten és Marienbadban s a cél az volt, hogy kölcsönös megegyezéssel és engedekekenységgel olyan alapot teremtsenek, amely a trianoni szerződés feltételeit enyhébbé és könnyebben teljesíthetőkké teszi. Főleg a határok kérdése s gazdasági és politikai engedmények kerültek szóba.

A Prágában időző delegáció azonban a következő követeléseket állította fel: az elmenekült, illetve elbocsátott magyar tisztviselők újra alkalmazandók és egyenlő jogokban részesítendők a többi állami tisztviselővel, amnesztia mindazoknak, akiket a magyar uralom visszaállításának kísérletéért ítéltek el, forgalomba helyezése mindazoknak a vasúti vonalnak, amelyek Szlovenszkót Budapesttel kötötték össze, még pedig határállomások nélkül. A magyar vállalatok székhelyének megváltoztatása és azoknak nacionalizálása ellen is kifogást emelt a magyar kormány.

A csehszlovák kormány ezeket a feltételeket nem tartja teljesíthetőnek s így bizonytalan, hogy a tárgyalásokat sikeresen be lehet-e fejezni.

Az olasz kormányválság

Orlando, vagy de Nicola? — A sajtó a kormányválságról

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Róma, jul. 1. Az olasz kormányválságot még mindig nem sikerült megoldani. A király elfogadta Giolitti lemondását, előzőleg azonban hosszan tárgyalt vele és arra kérte, tegyen újabb kísérletet kormányalakításra. Giolitti azonban nem volt hajlandó vállalni a kormányalakítást, mert a demokraták és a szocialisták jelentékeny része elfordult kormányától. A legutóbbi minisztertanácson bejelentette, hogy a kormány politikájával szolidárisnak vallja magát és ha a pártok a kormány egyik tagjától elfordulnak, ennek következményei alól magát se vonhatja ki. A lapok közlése szerint Giolitti már csak azért sem akar kormányon maradni, mert a reformisták szintén nem hajlandók támogatni őt. Bonomi pénzügyminiszter közel áll a szocialistákhoz, de szembenáll vele az egész néppárt, ami gyengíti pozícióját. A lapok azt hiszik, hogy Orlando kerül ismét kormányra, de lehet az is, hogy egyelőre hivatalnok-kormányt alakítanak de Nicola elnöklése alatt.

A „Stampa” közlése szerint Giolittinek az a véleménye, hogy új emberekből kell az olasz kormányt összeállítani. A lapok attól félnek, hogy az új kormány ugyanazt a politikát fogja folytatni, amit a régi abbahagyott. Az olasz néppárt közzétette politikai programját, amelyben hangsúlyozza, hogy sok tekintetben egyetért Giolittivel. Leszögezi azt is, hogy hajlandó résztvenni a kormányzásban, de csak abban az esetben, ha ismét Giolitti kap kormányalakításra megbízást. A „Corriera della Sera”-ban gróf Sforza közli eddigi politikájának irányelveit. Gróf Sforza szerint bárki is jöjjön, bármilyen politikusok vállalják is Olaszország kormányzását, Olaszország külpolitikáját a mai viszonyok között nem lehet másként vezetni, mint azt az előző kormány tette.

Lloyd George visszavonul?

Tanácskozások Londonban az ir kérdéssel — Amerika részt vesz a főtanács ülésén — Németország közvetlenül tárgyal Lengyelországgal

— Az Uj Kelet tudósítójától —

Berlin, július 1. Francia politikai körökben erősen reménykednek, hogy Lloyd George a közeli jövőben teljesen visszavonul a politikától. Az angol miniszterelnöknek, francia vélemény szerint, nem sikerült megoldania a leg-súlyosabb belpolitikai problémát, az ir kérdést, azonkívül külpolitikája is kudarcot vallott minden vonalon. Ezért hiszik, hogy Lloyd George kénytelen lesz visszalépni. Ez azonban valószínűleg inkább csak óhaj, mert a francia politika nem tudja megbocsátani Lloyd George-nak, hogy nehézségeket okozott a felszülési kérdésben és mert az angol miniszterelnököt németbarátnak is tartja. Tény az, hogy az ir kérdés most már valóban a megoldás felé közeledik, James Grey ulsteri miniszterelnök Londonban van, ahol Lloyd Georgeval fontos megbeszéléseket folytat. Az ir miniszterelnök szerint az ir nép komolyan óhajtja a békét. Anglia nem zárkózik el a békülés elől, sőt mindent elkövet, hogy az állam egységének fenntartása mellett Írországnak a legnagyobb függetlenséget biztosítsa.

Nem válaszolok

Tiltakozom ellene, hogy ezt a néhány sort, bármelyik kolozsvári magyar lap is, az ő címére adresszált válasznak vegye. Eddig is volt részünk elég támadásban, remélem ezennel is kijut még belőle, de soha, egyetlenegyszer sem reagáltam rájuk és a jövőben sem fogok. Egyszerűen azért, mert nem pásszol nekem. És ha most mégis egy kolozsvári magyar újság megnyilatkozásához kell fűzőm mondanivalómat, ezt azért teszem, mert válaszonom kell azoknak állandó kérdőjeleire és sürgetéseire, akik nem tudják megérteni, hogy miért nem vagyok hajlandó semmiféle itten megszokott támadásra reagálni. És ezt az én felvilágosításomat példával kívánom illusztrálni.

Tegnap, a Haggibhor—Kac mérkőzéséről elmélkedvén, megállapítottam, hogy a Kac, mérkőzés közben zsidózt. Megállapítottam azt is, hogy a Kac intézője a Haggibhortól bocsánatot kért a történetért. Nos erre az én két ténybeli megállapításomra az egyik kolozsvári napilap, többek között csak a következőket írja:

„Még nem is olyan régen háborúra uszító vezércikkeket írtak... Jóchanán azonban (már mint én: Giszkalay Jóchanán) a diszíró, a magyar Ady Endre utánérzője, nem hiába bolsevisták árnyékában nőtt fel nagy legénynyé és vált emigránssá... Kolozsvárt is megmaradt terrorfőnök. Ez a terrorista... a Kac egyik játékosát igyekszik befekettíteni, aki nem csak akkor játszott magyar csapatban, mikor az Uj Kelet gárdája piros-fehérszöld tógát viselt... A denunciació alapja egy tendenciózus és igaztalan beállítás, (t. i. hogy a Kac zsidózt volna, g. j.) (továbbá,) hogy a Kac intézője bocsánatot kért a Haggibhortól ezért. Ez sem igaz.”

És én erre válaszoljak? Nem. Ez nekem nem pásszol. És hadd magyarázzam meg, hogy miért. Csak két dologgal vádolnak meg engem és rajtam keresztül a cionizmust. Az enyhébbik dolog az, hogy hazudtam: nem is volt zsidózás. Nos erre itt van két nyilatkozat. Mind a kettő nyomtatásban látható napvilágot. Az egyik a mérkőzést vezető szövetségi bíró nyilatkozata, a legautentikusabb ember és, tévedések elkerülése céljából álljon itt: nem zsidó, sőt fajmagyar és keresztény. Ez a szövetségi bíró megállapítja nyilatkozatában, hogy a Kac játékosai „rugd a zsidót, üsd a büdös zsidót, rugd ki a belét és egyéb reprodukálhatatlan kifejezéseket használtak.” De ez csak a szövetségi bíró. Am itt van maga a Kac alelnöke. Hát ő csak igazán eléggé kompetens és bizonyára nem elfogult. Mit mond ő? „És amennyiben el is hangzottak sértő kifejezések játékosaink részéről, — mondja nyilatkozatában a Kac alelnöke, — azt nagyon sajnáljuk stb, stb.”

És én még válaszoljak? Nem, — hogy úgy mondjam nem pásszol nekem.

„Még nem is olyan régen, háborúra uszító vezércikkeket írtak... Látott tőlem valaha is ez a magyar újság háborúra uszító vezércikkeket? Nem. Amint hogy nem is láthatott. Mert amikor én háborúra uszító cikket írtam volna, abban az időben csakugyan „kiütötték kezemből a tollat.” Ki. Mégpedig sokkal hatásosabban és alaposabban, mint amennyire azt bármelyik magyar újság gárdája meg tudná tenni. T. i. srappellel, az orosz fronton. Mert én ott voltam a háború alatt és szétzúzott jobb karral, vagy talán bal kézzel, nem igen tudtam uszító cikkeket írni. És én felelek ilyesmire? Nem, — valahogy ez nem volna méltó hozzám.

Németország sokat vár július 4-től, amikor Amerika és Németország között a békét Washingtonban kihudatják. Ettől a naptól kezdve Amerika valószínűleg aktív részt vesz Európa ügyeinek intézésében. Meghatalmazottját elküldi a főtanács ülésére és annak ott korlátlan befolyása lesz az ügyek intézésében. Harding elnök politikai terveivel valószínűleg július 4-én lép a világ elé. Harding különben felhatalmazást kap a parlamenttől, hogy Angliával és Japánnal tárgyalásokat folytasson a hadiflották lefegyverzésére.

A német kormány közölte a szövetséges kormányokkal, hogy célszerűnek tartaná, ha Felsőszilézia ügyében közvetlenül tárgyalhatna Lengyelországgal. A német kormány a közeli napokban jegyzéket fog küldeni Varsóba, amelyben javasolni fogja, hogy Lengyelország Felsőszilézia kérdésében közvetlenül a német kormánnyal tárgyaljon. A javaslat szerint Németország hajlandó a tárgyalást Varsóban, esetleg Berlinben megtartani. A „Vorwärts” jelentése szerint a lengyel felkelők kiűrtették Felsősziléziát.

A súlyosabbik vád azonban ellenem és rajtam keresztül a cionizmus ellen, hogy a „bolsevisták árnyékában” nőttem nagy legénynyé, én, aki nemrégben még piros-fehérszöld tógát viseltem. Hát én erre válaszoljak? Látott engem valaha is az illető újság piros-fehér-zöld tógában, vagy csak képképpel? Nem. Nem is láthatott, mivelhogy én már ötödik gimnazista korom óta, tehát legkisebb gyermekkorom óta aktív cionista vagyok. Ötödik gimnazista voltam, mikor először választottak meg a budapesti cionista diákszervezet vezetőjévé. Hát nem igen láthatott engem senki piros-fehérszöldben. És ezek után én még válaszoljak? Nem, hogy úgy mondjam, énnekem nem mindenki szavára pásszol választ adni. És aztán a legnagyobb vád: hogy a „bolsevisták árnyékában” nőttem nagy legénynyé. Hát ez igaz. Csakugyan a bolsevisták „árnyékában”. Mert a kommunista uralom alatt, talán egész Magyarországban, de Budapestben minden esetre én voltam az egyetlen, aki nyíltan és hajthatatlanul megtagadtam az engedelmességet a kommunista uralommal szemben. Epen azért, mert mert cionista vagyok. És mint cionista vezető, a kommunizálás idején, megtagadtam a cionista helyiségek, könyvek és pénzek átadását. Szuronyok között kísérték be a vörös katonák és forradalmi törvényszék elé állítottak. Ott is megtagadtam. Véletlenül itt él Kolozsvárott az az ember, akinek fenyegető föllépési közbenjárására, ideiglenesen szabadon bocsátottak. De előbb szuronyok árnyéka között ütem. Hát tényleg és így lettem én nagy legénynyé a bolsevisták „árnyékában”. És én még felelek? Nem, nekem ez nem pásszol.

Mert összegezzük: ha csakugyan lett is volna valami közöm a bolsevistákhoz, akkor is közönséges denunciaciósi ize és jellege van az ilyen támadásnak — és denunciaciókra én nem felelek. De így, nemcsak hogy denunciaciósi, hanem egészen közönséges, egészen rágalmozó, egészen nemtelen denunciació a kolozsvári magyar lap írása. És erre én felelek? Nem. Én barátságban és ellenében egyaránt szeretem megbecsülni az embert. És magamhoz és emberhez méltónak kell annak lenni, akivel én felelet céljából szóba álljak. Tiltakozom ellene, hogy ezeket a soraimat az illető kolozsvári magyar lap az ő címére adresszált válaszádnak vegye.

Giszkalay Jóchanán.

Prágában lesz a Duna-konferencia

Prága, július 1. (Damian.) A legközelebbi Duna konferencia Prágában lesz.

Spanyolország nem engedi be Károly excsászárt

Berlin, július 1. (Damian.) Francia jelentés szerint Károly király augusztus 20 ig nem távozik Svájcból. Kérni fogja a szövetségtanácsától a tartózkodási engedély meghosszabbítását. Más jelentés szerint Károly megkeresésére most választott Spanyolország. Válaszában a spanyol kormány közli, nem járul hozzá, hogy az excsászár ott letelepedjen.

HIREK

Az UJ KELET telefonjai:

Szerkesztőség: 977
Kiadóhivatal: 844
Zs. N. Sz. 556

— Román püspökség Amerikában. Bukarestből jelentik: A szent szinódus mai ülésén, amelyen Miron Christea metropolita elnököt, felolvasták a Nifon püspök ellen lefolytatott vizsgálatról szóló jelentést, amely szerint a püspök ártatlan az ellene emelt vádakban. A szinódus elhatározta, hogy Amerikában az ottani románok részére román ortodox püspökséget állít fel. Elhatározta továbbá, hogy Athénbe küldöttséget meneszt, amely az illetécs hatóságokkal a macedóniai és athoszi román egyházak szervezéséről tárgyaljon. Végül a szinódus elfogadta azt az indítványt, amely szerint a keleti ortodox egyházak kongresszusát össze fogják hívni.

— Az örömfüzet ügyvédek kérelme. Bukarestből jelentik: A regátheli ügyvédek ma memorandumot nyújtanak át a kormánynak, hogy engedje meg részükre, hogy feleiket a csatolt területeken is képviselhesék és bármelyik ügyvédi kamarában bejegyezhessek magukat.

— A „Mizrachi” kolozsvári csoportja július 3 án vasárnap délután 2 órakor a Chevra Kadisa tanácstermében ismertető előadást tart, amelyen az érdeklődőket szívesen látják. Előadó: Klein Jakab Huedin.

— Megalakul a nyomdatulajdonosok szervezete. Erdély és Bánát nyomdatulajdonosai július hó 17-én alakuló közgyűlésre jönnek össze Kolozsváron. Ez alkalommal a magyarországi Vidéki Nyomda Tulajdonosok Egyesületének mintájára olyan egységes szervezetet akarnak teremteni, amely a csatolt területek összes nyomdatulajdonosait magában foglalja. A közgyűlésnek, amely délelőtt tíz órakor kezdődik a város háza tanácstermében, következő tárgyszorozata van: 1. A szervezet és szükségessége és az új szervezet célja és feladata. Előadja: Lányi Izsó, aradi nyomdatulajdonos. 2. Az Erdélyi és Bánati Nyomda tulajdonosok Egyesületének alapszabályzata. Előterjeszti: Bőszörményi Sándor dr. az M. S. K. I. ügyvezelettitkára. 3. Az E. és B. Ny. E. tisztikarának megválasztása. 4. Erdély és Bánát kerületi beosztása. Előterjeszti: Márkus József nagyszabasi nyomdatulajdonos. 5. Erdély és Bánát összes nyomdaira kiterjedő egységes árszabálytervezet. Előterjeszti: dr. Dobó Ferenc (Kolozsvár), Gött Frigyes (Brassó), Kóbor Ármón (Temesvár), Morvay János (Szatmár), Sennenfeld Gusztáv (Nagyvárad). 6. A munkások közvetítés szabályozása. Előterjeszti: Dr. Weisz Sándor (Kolozsvár). 7. A tanonctyú fejlesztése és az utánpótlás szabályozása. Előterjeszti: Lányi Izsó (Arad). 8. A nyomdaipar termelési problémái. Előadja: Benkő László (Marosvásárhely) és Sennenfeld Gusztáv (Nagyvárad). 9. Egyéb indítványok. A közgyűlést nagy érdeklődés előzi meg.

— A „Mizrachi” felhívása. A „Mizrachi” helyi csoport elnöksége felhívja mindazon propaganda bizottsági tagokat, akik még a gyűjtőivel nem számoltak el, hogy haladéktalanul számoljanak el a helyi csoport hivatalos helyiségében Szentlélek-utca 1. szám alatt. Cluj 1921. július hó. Elnökség.

— Ma délután kezdődik az orvoskongresszus. Nagyrománia első orvoskongresszusa ma délután kezdődik Kolozsváron a prefektúra disztermében. A kongresszusra tegnap a városba érkezett Sletineanu egészségügyi főfelügyelő és még számos előkelő államhivatalnok és orvos. A kongresszus előkészítő bizottsága az összes romániai orvosokat és gyógyszerészeket feleségükkel együtt meghívta a kongresszusra. A résztvevők száma körülbelül ötszáz lesz.

— Kánikula Bukarestben. Bukarestből jelentik: Tegnap óriási hőség volt a fő városban. Árnyékban 35 fok volt.

Löv főrabbi denunciaciója. A budapesti „Magyar Híradó” című rendőrségi felhivatalos nyomatos közli: Ismeretes, hogy dr. Löw Immanuel szegedi főrabbi bűnpörét tulajdonképpen Hollósi Sándor szereplése folytán indították meg. Löw védője, dr. Baracs Marcel Hollósit nyilvánosan züllött embernek nevezte, amiért Hollósi Sándor rágalmozás címén följelentette dr. Baracs Marcolt. A budapesti büntetőjársíroság tárgyalta az ügyet és elrendelte a valódság bizonyítását. Beérkezett a bírósághoz Hollósi rokonainak közjegyzői hiteles záradékkal ellátott nyilatkozatait is. Ezekben Lefkovits Vilmos és a felesége kijelentik, hogy évekkal ezelőtt, amidőn rokonuk, Hollósi-Hollaender Sándor náluk vendégségben volt, betöréses lopást követet el, elvitt 6-800 korona készpénzt és több részvényt. Amikor följelentést tettek, Hollósi Hollaender levélben kérte őket, hogy vonják vissza a följelentést, igéri, hogy a kárt megtéríti. Csatolták a rágalmozási pör irataihoz báró Szerényi József és Nypels hollandi ujságíró vallomását is, amit Löw Immanuel-féle bűnpörben tettek Hollósi-Hollaender Sándorról. A vallomások adatai szerint Hollósi adott Nypelsnek olyan információit, hogy itt az országban fehér terror dúl, 80 000 embert tartanak internálva, Kecskeméten 300 bolsevikot gyilkoltak meg és igérte Nypelsnek azt is, hogy kiviszi Orgovánra, ahol az embereket tömegesen temették el elevenen. A járásbíroság még beszerzi azokat az adatokat is, amelyekkel a védelem azt akarja bizonyítani, hogy Hollósi-Hollaender többször irodalmi tolvajlást követett el és a proletárdiktatura idején a külügyi népbiztosság szolgálatában állott. Ha ezek az adatok mind beérkeznek, kitűzik a rágalmozási pör folytatolagos tárgyalását.

Megjött a nikkelpénz. Bukarestből jelentik: A külföldön rendelt nikkelpénz megérkezett. Az új váltópénzt az ősz folyamán fogják forgalomba helyezni.

Nehéz dalolni...

Simeon S. Frugetól

Haragtól és keservektől
Áltatvák a dalok,
Kialudott tűzük, fényük,
Kialudott, elfogyott!

Gyermekem, nehéz az ének,
Hogyha jön a vészes éj,
Ha a súlyos láncok csörgnek,
S vadul kacag a pribék!

Lásd, fekete temető ott
Eltakar völgyet, hegyet,
Akasztottak, csüggő hullák
Nőnek lombos fák helyett!

Gyermekem, nehéz az ének,
Hogyha zug a vészes éj,
Ha a harangként láncok csörgnek,
S vadul kacag a pribék!

Haragtól ég, lángol a szív,
S szél eloltja a tüzet,
Mint egy pókháló a tövis,
Vágya, tépi szerteszét!

Kis árvám, nehéz az ének,
Hogyha zug a vészes éj,
Ha a láncok csengnek — bongnak,
S kacag — nevet a pribék!

(Antal János fordítása)

Páris erdőit diáktthonokká alakítják át. A francia törvényhozás a napokban tíz-néhárom és fél millió frankot szavazott meg a Páris környező 81, 82 és 83 számú erdőknél diáktthonokká való átalakítására. Herriot képviselőt, aki az erre vonatkozó indítványt tette, a párisi nagy diáknymor indította erre az akcióra.

Nagy tűz Ismailban. Kisenevből jelentik, hogy Ismail községben óriási tűz elpusztította a falu legjobb 21 épületét. A tűz egy szalmatedélű ház gyínylédásából keletkezett és a szél miatt nem lehetett lokalizálni. A mentési munkálatoknál két ember súlyosan megsebesült. A szabad ég alatt maradt lakosság érdekében a hatóságok támogatásával nagy gyűjtési akció indult meg.

Pernyertes ujságírók. A megszünt Rendkívüli Ujság munkatársai dr. Boila Zakariás útnán tudvalevőleg pört indítottak végkielégítésükért Anca Sándor ellen, aki a lapot megvásárolta, de a vételtől később visszalépett. A kolozsvári törvényszék Ürmössy táblabíró elnöksége alatt ma hozott ítéletet. A törvényszék kötelezte Anca Sándort, hogy Győri Illés Istvánnak 88 ezer 500 leit, Marton Andornak 21 ezer 650 leit, Justin Illésnek 18 ezer leit, Boila Pálnak 9 ezer és Lechner Emilnek 9 ezer leit végkielégítést fizessen, valamint kötelezte 73 ezer 801 leit perköltség kifizetésére.

A Kereskedelmi r. t. bórraktárába törték be. Tegnap számunkban téves információ alapján azt írtuk, hogy Bergner Mór bórüzletbe betörték. Mint utjabban értesülünk, a betörést a Bergner üzlethez közelfekvő Deák Ferenc utca 32. szám alatt lévő Kereskedelmi r. t. bórraktárában követték el. Az áru egyrészt Gyurka Kálmán Deák Ferenc utca 9. szám alatt lakó, Rosnyi Ardrás Unió utca 3. szám alatt lakó és Tommendon János orgazdnáknál, másrészt a várostól mintegy két kilométernyire a földben elásva találták meg. A nyomozást Ilea detektívönök vezette.

Házasság. Lindenwald Irénkét eljegyezte Kohn Zsigmond ékszerész Nagyváradról. (Mindem külön értesítés hojett.)

Korn Sándor és Weisz Juliska július hó 6-án tartják esküvőjüket Belényesen, melyre a rokonságukat és ismerőseiket ezuton hívják meg.

Bruchenstein Blincsuka Dej és Brenner Jenő Szilágyosmlyó jegyesek.

Ujabb kihallgatások a Hanes-ügyben. Bukarestből jelentik: A Hanes-ügyben a parlamenti vizsgálóbizottság ma folytatta a kihallgatásokat és szembesítette Haneset Sa doveanu tanárral, a Helena leányiskola igazgatójával és azokkal a növeadékekkel, akiket a lakásán vizsgáztatott. A bizottság ma terjeszti jelentését a kamara elé s amennyiben Haneset bűnösnek találják, a parlamenti eljárásn kívül a közoktatásügyi miniszter is eljárást indít ellene.

Lángbaborult petróleumtelep. Camvinából jelentik: Tegnap egy ottani petróleumtelepen, amely a Steaua Romana tulajdona, nagy tűz ütött ki. A tűz átterjedt négy szomszédos nyersolaj-forrásra, melyek teljesen elpusztultak. A kár 50 millió lei.

Kutba futó kisleány. Kolozsról jelentik: Tegnap a falu egyik kutjában egy leányholttestet találtak. A községi csendőrség a gyermeket nem ismeri. Kolozsvárról orvosi bizottság ment ki a helyszínre, a halál okának megállapítására.

Rendőrségi hírek. Bredean Sabin aradi lakosnak a pályaudvaron ellopják ezer lei értékű bóröndjét. — Stocker Haris Sütő-utca 25. számú lakos kétezeröttszáz leies lopásról tett bejelentést. — Barbata Maria Krizbai-utca 62. számú lakos testisértés miatt emelt panaszt.

Karlsbad porcellánáru, Bludskopf préselt üvegáru és cseh táblaüveg érkezett nagy mennyiségben Fischer üvegüzletben Cluj, Piata Unirii 18.

Ismét kapható Földes világhírű Margit krémje (szappan, puder, mely pár nap alatt üdét, szép, rozsdás, simává teszi az arcot. Elküntet szepőt, májfoltot, minden bőrbajt. Zsírtalan, ártalmatlan, régtől szépi. Kapható mindenütt.

A legjobb rum- és likőressenciát a legolcsóbb árban kaphatók Glück Henrik gyárában Oredea-Mare (Nagyvárad) Calea Victoriei (vált Kolozsvári-u.) 74.

KOZGAZDASAG

Csehszlovákia 40 ezer vagon terményt vásárol. Prágából táviratozzák: Az ötbizottság megállapodott a burgonya és a hüvelyesek szabadá tételeben, valamint abban, hogy öt millió ellátatlan részére 40.000 vagon terményt vásárol a múlt évi árban. E célra a költségvetésben hatszázmillió koronát vettek fel. A lakosság többi része számára szabadá tették a gabonabevásárlást. Lehetetlen e hír kapcsán rá nem mutatni arra, hogy az elmúlt évben a szállítási mizériák miatt Románia majdnem teljesen elesett a csehszlo-

vák — igen jelentékeny mennyiségű — szállításoktól. Amíg Romániában hatalmas terménykészletek voltak, addig Csehszlovákia kínai lisztet volt kénytelen importálni. Reméljük, hogy mértékadó körünk mindent el fognak követni, hogy a Csehszlovákiának csupán állami vásárlásra szükséges 40 ezer vagonjából Románia exportálja a túlnyomó részt.

A kolozsvári árutőzsde tagjai. A kolozsvári árutőzsde szervezése megkezdődött. Az iparkamarához, amely a szervezés munkálatait végzi, már megérkezett az első jelentkezők belépési nyilatkozata és nap nap után törtennek szóban és írásban jelentkezések. Tőzsdetagságra legelőször Princ Jakab szesz- és bornyagykereskedő Torda, Jónás Adolf Gyulafehérvár, Majrovitz Mór és Fia Máriaadna és Milián György Dézna jelentkezett.

Kereskedelmi összeköttetés Németországgal. Kölnből közlik: A kölni városi forgalmi hivatal költségmentesen vállalja kereskedelmi összeköttetések létesítését. A hivatal címe: Städtisches Verkehrsamt, Büro für Handel und Industrie, Köln.

SPORT

Nyilatkozat.

A Haggibbor vezetősége a következő nyilatkozat közlését kéri;

A különböző lapokban megjelent, a KAC-Haggibbor mérkőzésel kapcsolatos események ferde beállítása miatt alólított sportegylet vezetősége kötelességének tartja a következőket kijelenteni. A állítás, mintha a Haggibbor sportegyesület, mint olyan, bárkitől bocsánatot kért volna, nem felel meg a valódságnak. A Haggibbor senkit meg nem bántott, tehát nem is volt oka bárkitől is bocsánatot kérni, vagy bárki előtt is sajnálatát kifejezni. Amikor Ferdinánd Sándor ur, a KAC intézője, a történetek fölött egyesülete nevében sajnálkozását fejezte ki a Haggibbor öltözőjében és a Haggibbor játékosait és vezetőit társasvacsorára hívta meg, László Jenő a Haggibbor főtűtsára (és nem intézője), bántó kifejezéseket használt, amelyekért ő saját személyében Horváth Kálmán és Ferdinánd Sándor uraktól kért kötelességszerűen bocsánatot. Nagy Adám ur, a KAC intézője Horváth Kálmán urhoz intézett és velünk hivatalosan közölt levélben kijelentette, hogy neki a Haggibbort megbántani nem állott szándékában, ő kizárólag Nagy Lajos bíró ellen hangoztatott vádakait és bántó kifejezéseket.

Haggibbor sportegylet vezetősége.

UTK-Victoria mai mérkőzése elé egész Románia sportársadalma óriási érdeklődéssel tekint. Az első nemzetközi mérkőzés, valamint a kelet-szlovéniai bajnoksapatot megelőző jó hírek valószínűleg minden sportérdeklődőt ki fog csalni a sporttelepre. Az UTK legutolsó eredményei azt igazolják, hogy klassis csapat, amely kontinentális viszonylatokban is elsőrangú. Legutolsó eredményük a prágai Spárta ellen játszott eldöntetlen mérkőzés és a DFC ellen aratot győzelmük emellett szól. A Spárta csapata, mely csak nemrég verte meg az az osztrák bajnoksapatot, a Rapidot kénytelen volt az ungvárlakkal szemben 1:1-es eldöntetlen eredménnyel megelégedni.

Ma délutáni ellenfele e Victoria csapat, amely utolsó mérkőzésein jó formáról tett tanúságot, valószínűleg utlásának legjavát fogja nyújtani, hogy az UTK ellen sikeresen szerepeljen. Legerősebb összeállításában mindenesetre megnehezíti a szlovéniai csapat győzelmét.

Mindent egybevetve reméljük, hogy végre igazán nívós és érdekes mérkőzésben lesz a kolozsvári közönségnek része.

Az UTK ellenfele kedden a Haggibbor, csütörtökön pedig a KAC lesz.

A nyugati bajnokság döntő mérkőzése. Ma délután zajlik le az arad-temesvári bajnokság döntő küzdelme Aradon. A TAC és az AMTE állanak szemben egymással és fogják a bajnoki címért a döntő csatát megvívni.

Az AAC Nagyváradon. A Kinizsit verő AAC csapata ma délután a Nagyvárad Törökvs ellen vendégszerepel. A két jóformában lévő csapat küzdelme teljesen nyílt.

A Marosvásárhelyi MTE tíz éves jubileuma. Fennállásának tíz éves jubileumát az MTE körmérkőzéssel ünnepli meg, melyen még az MSE, MAC és MTK csapatsi vesznek részt. A jubiláris körmérkőzéseket Winkle István (KAC) vezeti.

SZÍNHÁZ

Magyar Színház heti műsora:

Vasárnap este: Nani, Berky Lili, Szentgyörgyi István, Gózon Gyula fellépésével. Rendes hely-
árakkal.

Hétfő: Van még szebb is. Katica. Főpróba. Uj
donságok, először. Ezenkívül új kabaré-
tréfák, magán számok. Berky Lili és Gózon-
Gyula vendégjátékával. Premiére hely-
árakkal.

Kedd: Lear király. Ünnepi előadás Szakács An-
dor színészkedésének 35-ik évfordulójának
tiszteletére. Rendes helyárakkal. Előadás
kezdetén a nézőtérre vezető ajtókat be-
zárják.

Szerda: A fenséges asszony keringője. Operettie-
repreiz, 8-adszor. Berky Lili és Gózon
Gyula együttes vendégjátékával. Rendes
helyárakkal.

Csütörtök: Vén bakancsos és fia, a huszár. Esti elő-
adás mérsékelt délutáni helyárakkal. Szent-
györgyi István fellépésével.

Péntek: Bohémélet. R. Lorbeer Ilona és dr. Bródy
Miklós vendégszereplésével. Rendes hely-
árakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre ve-
ző ajtókat bezárják.

Szombat: Jó éjt, asszonyom. Ujdonság először.
Patika. Ujdonság először. Színész nem
ember. Ujdonság 8-adszor. Ezenkívül új
kabaré-számok. Berky Lili és Gózon Gyula
együttes fellépésével. Rendes helyárakkal.

Vasárnap: Kva. Berky Lili búcsufellépésével. Rendes
helyárakkal.

Hétfő: Hofmann meséi. Kovács Dezso vendégjáté-
kával. Uj szereposztással. Rendes hely-
árakkal. Előadás kezdetén a nézőtérre
vezető ajtókat bezárják.

Szakács Andor ünneplése. Július 5-én nagy ünnepre készül a kolozsvári magyar színház. Szakács Andor színészi működésének harmincöt évi jubileumát ünnepli a színház. A magyar kultúrának ünnepe lesz ez, mert Szakács Andor művészete kezdetől fogva a magyar kultúra szerető és céltudatos szolgálatában állott, de az ünneplésben osztatlanul vesz részt Kolozsvár egész közönsége, nemzetiségre való tekintet nélkül, hogy így jója le halálját azért a sok élvezetes estéért, melyet a nagy művész geniusának köszönhet.

Tizenegy évvel ezelőtt szerződött a kolozsvári Magyar Nemzeti Színházhoz, mint drámai színész. Már akkor is teljesen kifejldött tehetség volt, aki Magyarország valamennyi nagyobb városainak a színpadán fellépett. Kassa, Pozsony, Debrecen, Arad, Temesvár, Szeged — mind-mind emlékezetes stációja volt színészi pályafutásának. A közönség és kollégát mindenütt megszerették és tisztelték a komolyi művészezmber, aki valóságos irtózik minden nyilvános ünnepektől. Ezért maradt el a 25 éves színészi jubileuma is ezelőtt négy és fél évvel, valamint kitért az ünneplés elől minden esetben, amikor a budapesti Magyar Nemzeti Színházban vendégszerepelt, főleg Shakespeare darabokban.

A közönség köréből már eleve is elhalmozók a szeretet minden megnyilvánulásaival. Dr. Márki Sándor egyetemi tanár az európai hírv történéző következő üdvözlő levelet intézte az ünnepléshez: „A szép jubileum alkalmával, Dósa György és Rákóczi Ferenc személyesítődjének, Dósa és Rákóczi biográfusa már nem tapasztalhat, de szívből küldi legjobb kívánságait, — mély tisztelettel dr. Márki Sándor.

A színház iroda hírel: A hétfői premiére. Három új, Kolozsvárott még soha elő nem adott egyfelvonásos darabnak lesz hétfőn este a premiéreje. Mind a három ujdonság az idei budapesti évadnak volt egy-egy szenzációja. „Van még szebb is”, Katica és „Főpróba” a címük ezeknek a pompás ujdonságoknak, melyeknek bemutatását itt is lázas érdeklődéssel várja a közönség. Mind a három darabban fel fog lépni Berky Lili és Gózon Gyula. Az érdeklődést fokozza, hogy ezek a darabok csupán egyetlenegyzer fognak színrekerülni, mert az egymásra torlódo események miatt nincs a színháznak szabad napja a második kitzüzére. — Vasárnap: „Nani”. Ma este a „Nani” fog színrekerülni a címszerep Berky Lili, Szept Gózon Gyula, Szilárd Péter Szentgyörgyi fogja játszani. Az előadást rendes helyárakkal tartják meg.

A mozgóknak műsora: Egyetem-mozgóban hétfő kedd, szerdán ér a befejezéshez a diadalmas Cezarina, a nyolcadik fejezettel: „Maud Gregaard bosszuja”. — Uránia-mozgó: hétfő, kedd a bukaresti Apolló-cég szenzációs ujdonsága, Honore Balzac világ-hírű regénye, filmen: „Morell”, a lánccesztető címen. Második rész, „A bábok”. Rendkívül érdekesítő történet.

Vasárnap nyílik meg Kolozsvár harmadik színháza. Szenzációs művészi cseménye lesz vasárnap Kolozsvárnak. Első előadását tartja a régi Belvárosi Komédia (Városháza mellett) pompásan átalakított szellős helyiségében a legfiatalabb kolozsvári színház, a Nyári Színház. Debütje óriási meglepetésekkel szolgál. Megérkezett Budapestről a színház magyar társulata, melyben olyan nagy színészek vannak, mint B. Márton Erzsébet, a legjobb pesti színésznő, a Magyar Színház tagja, Z. Molnár László, akinél ma népszerűbb színész nincs Pesten, továbbá Harsányi Rezső, akit nem szükséges bemutatni, aztán Szűcs Nelli, Marca Terus, Gárdonyi Lajos, egytől-egyik a pesti nagy színházak erősségei. Műsoruk a legművészebb és legmulatságosabb egyfelvonásosokból, tréfákból, kabaré-jelenetekből áll. A román társulat tagjai, a bukaresti és kolozsvári Nemzeti Színházak legelsőrangúbb művészei, köztük S. Tanescu és V. Alexandrescu. Bizonyos, hogy a Nyári Színház a leglátogatottabb kolozsvári színház lesz. Jegyek előre válthatók a színház pénztáránál, délelőtt 10—1 óráig és délután hat óráig kezdve.

Főszerkesztő: DR. FISCHER JOZSEF
Felelős szerkesztő: MARTON ERNE
Kiadó: KADIMA kiadóvállalat részv.-t.
Szerkesztőség: Calea Reg. Ferdinand [volt Ferenc József-ut] 48.
Kiadóhivatal: Szentlélek-utca 1/a.

NYILTTÉR*)

Ezton mondok köszönetet mindazon jó ismerősöknek és barátoknak, kik szivesek voltak esküvőnk alkalmával róluak megemlékezni.

Léb Ábrahám és neje, Marosujvár.

*) E rovatban közöltékért a beklüds felelős.

Wir bringen hiemit zur
Kenntnis, dass die Firma
ALBERT BLANK & Co.
Kommanditgesellschaft unserer Bank
in Wien, i. Josefsplatz (Palffy Palais)

ihre Tätigkeiten aufgenommen hat und wir sind nunmehr in der Lage sämtliche finanzielle

TRANSAKTIONEN AUF WIEN ZU DEN KULANTESTEN BEDINGUNGEN DURCHFÜHREN

Banka Marmorosch Blank & Co. S. A. Sucursala Cluj

Árverési hirdetmény

En Laurentiu Nestor, cluj közjegyző, közhírré teszem, hogy a Keresk. Törv. 347. és 362. §§-ai értelmében, közbejöttöm mellett folyó évi július 4-én d. u. 3 órakor a „Kurländer és Ullmann” cég helyiségében (Cluj, Calea Victoriei Nr. 82.) nyilvános árverésen az „Albina” Intreprizii si Societatea Comerciala Anonima cluj cég kérésére el fognak adni a Blum Lázár szárszregeni cég által az Albínától az 1921. márc. 29-i számlával vásárolt, de még ki nem fizetett és át nem vett áruk (mogyoró, mandula, csokoládé, gyertya). Az eladás Blum Lázár cég terhére és veszélyére történik.

A kiállításí ár 11.400— lei, szükség esetén azonban az áruk ezen összegben alul is eladatnak. Bánat pénz 10%. Az áruk és az árverési feltételek megtekinthetők a fenti helyiségben.

A vásárlási illekeket vevő viseli.

Cluj, 1921. június 29.

Laurentiu Nestor
notar public.

1189
Szörme átalakítást, javítást és festést nyári idő alatt minden mennyiségben jutányos árban vállalok. Szörme megóvást még e hó végéig elfogadok
EISENSTÄDTER & Co.
Blaurit szörmeáruháza
Cluj, (Kolozsvár),
Cal. Viet. (v. Kossuth L.-u.) 2. Tel. 1-19

Világvárosi mintára, pazar fényel, — ujonnan berendezett
ÉTTEREM ÉS FALATOZÓ Nagyváradon,
a Metropol, volt Sas-szálloda épületében Just Nissen és Mandl Simon vezetésével a napokban megnyílt Elsőrendű konyha. — Finom falborok. — Figyelmes kiszolgálás. — Szolid árak. — Frissen csapolt sör

Dályázati hirdetmény

A nagyváradí ort. izr. hitközségnél egy elsőosztályú schöhet ubodek állás kerül betöltésre, melyre ezennel pályázatot hirdetünk.

Az állásra csak elsőrangú erők pályázatai jönnek tekintetbe.

Fizetés ugyanaz, mint a jelenleg működésben lévő első osztályú metszőké.

Pályázók, kik a 40 éves kort meg nem haladták, ajánlataikat képesítési és működési igazolványaik másolataival felszerelve folyó évi július hó 20-ig a hitközséghez címezve nyújthatják be. Utiköltséget csak a meghívottaknak térítünk meg.

Oradea-Mare (Nagyvárad), 1921. június 22.

Ullmann Ábrahám Nussbaum Sámuel
főjegyző. 2054—I. elnök.

188—1921. szám.

Dályázati hirdetmény

A marosvásárhelyi izr. hitközség az elhalálozás folytán megüresedett kántor-metszői állásra pályázatot hirdet.

Negyven éven alóli jóhangu szigorú valláserkölcsös életű egyének, akik שוחט ובורח, בעל תפילה, שוחט ובורח, כשרים képesítéssel és gyakorlattal bírnak, küldjék be kellően felszerelt részletes ajánlataikat az alulírott hitközséghez július 31-ig. Javadalmazás megegyezés szerint. Költséget csak a meghívottak térítünk meg.

A marosvásárhelyi izr. (status quo ante) hitközség: Targul-Mures, 1921. június 26.

Kohn Henrik Milhofer Pál
titkár. 2094—I. elnök.

Szikvizgyárodok figyelmebe

Ajánlunk elsőrangú cseh gyártmányu szódavizüvegeket teljesen felszerelve, a legolcsóbb napi árban

Szifonfejeket saját külföldi mintára berendezett gyárunkból alumíniumból vagy cinnből. — Mindenemü a szódavizgyártáshoz szükséges kipróbált minőségü gummiúru — állandóan nagy — választékban raktáron —

Neumann Testvérek Lugoj (Banát)

Szenzációs olcsó árak WEISZ ÉS MOLNÁR

cégnél Cal. Reg. Ferdinand (Wesselényi Miklós-n.) 7.
la kartonok .... 7-50 leltől | la angol lng zefir 15.— leltől
la zefir ..... 13.— leltől | Bóros oxizrd... 18.50 leltől
Fehérméü vászon 9.50 leltől

TÖLGY- ÉS BÜKKFAHORDÓK

3—4000 hektoliter prima minőségü kézzel dolgozott **UJ TÖLGYFA-HORDÓK** 100—1000 liter darabok ürtartalommal 2000 hektoliter legjobb állapotban levő ujonnan hitelesített **HASZNÁLT TRANSPORT TÖLGYFA HORDÓK** 3000 drb 50—60 literes, kézzel dolgozott, 8 vasabronossal, patent fedőfenékekkel ellátott turónak, lekvárnak, zsírnak, konzervnek, (vagy bármely más folyékony anyagnak is) alkalmas **UJ BÜKKFA HORDÓK („BÖDÖN“-t)**, azonnali szállításra, a legutányosabb feltételek mellett.

Hajlandók vagyunk a **BORTERMELŐKKEL** a leszűretelendő új bortermésre hordókkal **CSEREÜZLETET** kötni.

FEUERWERKER ADOLF ÉS TARSA
hordógyár, Lugos. (Banát.)

„METROPOL”-ban Caffé-restaurant és elsőrangú cigányzene esténként (1920)

Befőttes- és uborkás- üvegek megérkeztek

prima minőségben legolcsóbb árban kaphatók

Táblaüveg — Ablaktapasz
Kristályfehér üvegaruk —
Porcellánaruk — Wilhelm-
burgi köedény — Keretlecek
waggontételben is kaphatók

Komlós Testvérek
ORADEA-MARE — NAGYVÁRAD
Kérjen árajánlatot!

CUKORRA ÉS CSOKOLÁDÉ RAKTÁR

LUSZTIG és NUSSBÄCHER Calen Regela Ferdinand No. 31
Szállítunk postán, utánvét mellett.

Hétfőn kezdődik!

a Feuerstein áruházban

Str. Regina Maria (Beik Ferenc u.) 12
(Mihályi templom mellett)

Óriási tétel női harisnya, keztyű, férfi
sacni divatszínekben — és minden
minőségben —
Női, férfi- és gyermek-zsebkendők

Női-, férfi- és gyermek-
cipők FÉL ÁRBAN

Gyermek swetterek és különböző
divatcikkék

meglepető olcsó árakban
kerülnek eladásra

NAGYBANI ÉRTÉKES IS!

NAGYBANI ÉRTÉKES IS!

Hétfőtől kezdve!

PÖSTYÉN

világhírű iszapforrások ismét kényelmesen
felkereshetők. Tökéletes békebeli üzem.
Kitűnő ellátás. Mindennemű diéta.

THERMIA PALACE

a legkiválóbb szállószanatórium, a gyógy-
fürdőkkel egybeépítve. — Az utazást, vízum-
megszerzést, pénztutalást és a fűrdőüzemet
illető minden felvilágosítást megad a fürdő
erdélyi igazgatója.

UNION-BANK Réss.-Társ
Oradea-Mare (Nagyvárad)
Str. Reg. Maria (Bémer-tér) Kolosváry palota.

Legolcsóbb bevásárlási forrás!

DEUTSCH K. I.

üveg és porcellán nagykereskedés r. t.

Oradea-Mare — Nagyvárad,

Str. Nicolae Jorga, v. Zöldfa-u. 4.
Telefon 71 Interurban

Allandó nagy készletek fehér, kristály,
üveg, karlsbaldi porcellán, díszmű- és
konyhaberendezési cikkekkel.

Figyelem! Saját érdekében olvassa el! Figyelem!

A legzamatosabb
és legfinomabb

pörkölt kávékeverékek

julius hó elsejétől kezdve kaphatók:

„Réz“ minőségű kilogramja 24.— lei
„Ezüst“ minőségű „ 36.— lei
„Arany„ „ 48.— lei

Pálmai és Forizs csemege- és fűszeráruházában Főter 23

A nap minden órájában friss pörkölés

BREUER ÉS RONA

nemzetközi szállítási-
és bizományi vállalat

ORADEA-MARE. Interurb. telef. 5-55

Szállít bármely országból egész Románia
területére vaggontételeket és darabárakat
biztosítással.

Olcsó díjtételek. Külön árúbiztosítási osztály

NYÁRI UJDONSÁGOK

békebeli minőségben megér-
keztek Neumann W. céghez
férfi-, fiu- és leányka-ruha
áruháza Cluj, (Kolozsvár)
Piata Unirii 14. Telefon 431

Figyelem! Figyelem!

Olcsó árak!

1 1/4 órna fejkendő . . . . . tucat 90 lei
1 1/4 Köpper fejkendő . . . . . tucat 120 lei
1 1/4 vászonzsebkendő . . . . . tucat 36 lei
1 80-as Brocát sárga fej-
kendő . . . . . tucat 180 lei
1 Női himzett vászon ing
darabja . . . . . 35 lei
Női harisnya, fekete, fehér,
barna, ... tucat 100 lei

„GLORIA“

25 tölt., szövöttáru nagykereskedés
CLUJ-KOLOZSVÁR, Székypalota

Restaurant Bihor étterem (volt Lloyd)

ujonnan átalakított télterhelyisége GRÓSZ FARKAS és STEIER
DÁVID vezetésé alatt 300 személyre berendezve MEGNYILT!
LAKODALMAK és BANKETTEK rendezését jutányosan vállaljuk

ORADEA-MARE (NAGYPIAC TÉR)
אנוסער דער לימון ר' מנחם ווי
דער דני הרד"ג מוה"ר ר' יוסף צבי די זינסקי שליט"א
דער שו"ת ש"ב בקול ראם נאלאמא תחת דגל הרד"ג

BERNÁTH DEZSŐ N.-BÁNYA

vashámor, kovácsmunkák,
kapa, lapátgyártás, gép-
javítások erdei iparvasúti
kocsik gyártás.

VADÁSZ ÉS TSA

VILLAMOSSÁGI ÉS VIZVEZETÉSI RE-
PÁRIZSÉK SZERELÉSI VÁLLALATA

Cluj, Egetem-utca. — New-York épület.

Telefon-szám: 2-14. 997 Telefon-szám: 2-14.

Externa nemzetközi szállítási és vámolási vállalat

Központ: Oradea-Mare.
Fiókák: Biharpüspöki, — Bihar-
keresztúr, — Nagyszalonta,
Kötőgyán, Halmi

Nemzetközi transportok. Allandó gyűjtőwaggo-
nok Wienből, Budapestről és a külföld nagyobb
városaiból. — Allandó beltéri gyűjtőforgalom.
Sürgőnyeim: „EXTERNA“ — Oradea-Mare

1-a fehér koronadugót és parafadugót

minden kivételben eredeti gyári árban szállít
KERTÉSZ EMIL bizományi Irodája

ORADEA-MARE
Str. Alexandri (volt Teleky-utca) 34. szám
KARL SIMON Kősterlei (Csehország) parafa-
művek vezérképviselése és bizományi terakata

Vidéki nagykereskedők figyelmébe!

Külföldről tömegesen érkezett küldemények folytán
— olcsó árban árusítjuk a következő cikkeket:
Grohmann órna 24 és 48 gombolyagos, iskola-pamut, berliner és Imperial
pamut, horgoló órna, gouvre zsinór és ruhadíszek, koronaszelyem, him-
zések, szalagok, csipkék, cipőfűző, állványpapír, levélpapír és boríték,
írónok, radirgummi, palatábla és mindenféle iskolai cikkek. — Debreceni
meszelő- és kefeárúk gyári lerakata.

Saját gyártmányu szemfedelek, koporsódíszek és temetk. cikkek
Szállítás postán és vasuton

Spitzer és Lengyel rövidáru nagykereskedők
ORADEA-MARE, (NAGYVÁRAD) ZÖLDFA-UTCA 14. SZÁM

APRÓHIRDETÉSEK

Egy sor ára 1 lel. Vastagabb betűvel 2 lel. Legkisebb apróhirdetés ára 10 lel.

Angolból, franciából, németből oktatok havi 70 leért. Calea Victoriei (v. Kossuth Lajos-utca) 16.

Cement eladó kicsinyben és nagyban Faháznál, Malom-utca 1 alatt. 1189-1

Eladó egy 10 m. hosszú 7 méter széles vízhatlan ponyva. Hoffmann Tivadar mérnöki irodája Cluj, Str. Reg. Maria 38.

Kölesönt

kaphat, 250.000 leit, elsőrangú feltételekkel jelzalog bekebelezésre. — Cim:

Feuerstein, Calea Reg. Ferd. 177

GOLDSTEIN, WEISZ ÉS DAVIDOVITS
193 óra és órakerékek nagyban
ORADEA-MARE, Ferdinand király-u. 8

FRISCH

bádogos és vízvezeték szerelő

elvéllal minden szakmába vágó új munkákat és javításokat úgy helyben, mint vidéken a legjutányosabb árban. 2072-1

Monostori-ut 143

A közönség figyelmébe!!

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Kovács Albert urral társulva módomban van a közönség legkényesebb izlésének is eleget tenni. Műhelyemben állandó kész cipők kaphatók. A n. é. közönség szives pártfogását kéri

IZRAEL ALADÁR

HA vérszegénységben, idegbetegségben, az ivarszervek idült bántalmában szenved, vegye meg a páratlan gyógyhatású — fűrói célokra használt — kitűnő vásártelki természetes vnaápsót (Eisenmineralmoor, Moorsalz) kapható minden mennyiségben

Rózsa nagydrogeriában Cluj—Kolozsvár, Piata Unirii 26 (Mátyás kir. tér) — 1216

Csak egy ut vezet az erőhöz, egészséghoz a páratlan hatású

HIGIEA SÓSBORSZESZ

Kapható mindenütt!

Gyártja: „HIGIEA” Kosmetikai és Vegyszeti Gyár

1214 **CLUJ — KOLOZSVAR**

Kész nyári ruhák, hölgyek és leánykák részére érkeztek **SIPOS JENŐ** céghez — Főter 17. szám, —

PALACE-KÁVÉHÁZ

TIMISIOARA — TEMESVÁR

Temesvár legelőkelőbb és leglátogatottabb kávéháza. Belváros főutvonalan. Kitűnő italok és hideg ételek. Figyelmes kiszolgálás. Esténként cigányzene. 5 órai teák. Délutánonként kvartett. — Tulajdonos: DAN ARTHUR — Erdélyiek találkozóhelye. :-:

„GÓLYA“-ÁRUHÁZ

occasiója:

- 1 gouvlirozott gyapjuszövet női alj ... 250.— lei-től
- 1 tiszta gyapju női kabát ..... 480.—
- 1 tiszta gyapju női ruha, legújabb fazon 600.—

1211

L'or crém

a legjobb arc- és kezápoló.

Főraktár:

László és Társa

parfumeriája CLUJ, Piata Unirei 12. (v. Bittóhelyiség)

A mai naptól július 6-ig

NAGY-VÁSÁR

rendkívül leszállított árakkal

Dick cégnél

- Karton **6**
- Delain **16**
- Batist **39**
- Himzett 120c Batist vagy Grenadin **79**
- Női ing
- Férfi ing
- 130c tiszta gyapju női costum- vagy férfiöltöny-szövet

A nagyvásár alatt az összes raktáron levő és itt fel nem sorolt cikkek **rendkívül olcsón** árusítatnak

KLEIN ÉS LAZAR nemzetközi szállítási vállalat Arad, Str. Col. Pirici (Vörösmarty) 2. Rendszeres gyűjtő és vagonforgalom a külföld valamint belföld minden irányából és irányába Kirendeltség a curtici határállomáson

Deutsch Testvérek Cluj, Piata Unirii (v. Mátyás király-tér) 26. Nemzetközi szállítási vállalat. — Rendszeres gyűjtő- és vagonforgalom a külföld, valamint a belföld minden irányából és irányába. — — — Fuvardíjvisztelési és feltöltésvizsgálati iroda.

1235
Saját érdekében ne cserélje össze a céget
NAGYBANI rövid-, kötött-, díszmü- és gyermekjáték-üzletemet saját raktárámba helyezem át
Eisenstädter Fülöp
Str. Regina Maria (Deák F.-u.) 13
Minden cikket leszállított árban árusítok

BLUMENFELD ÉS SIMON
RT. CLUJ 1206 Bor, szesz, nagykereskedés, likőr- és rumgyár
Ajánlja saját főzést szilva-, seprípálinkát és cognacját, kitűnő likőr- és rumkülönlegességeit, valamint finom uradalmi fajborait
Str. Julia Maniu (v. Szentegyház-u.) 22

KÁVÉCSARNOK "קפה" és étterem jóitalok, naponta friss házisütemények
GRÜNFELD-nél
Oradea-Mare, Str. Saguna (volt Kapucinus-utca) 6
Pontos kiszolgálás!! — Szolid árak!

„Melissát” kéri, ha finom cukorkát akar!

Kereskedők figyelmébe!
862-1
Friedmann és Schön fűszer- és rövidáru nagykereskedők SATU-MARE (KÁROLYI-HÁZ)
Export—Import Csehszlovákiába és Ausztriába

Kereskedők figyelmébe!
Cérna nagymennyiségben állandóan raktáron (kutyaféjű márka gar. 400yard)
Landesmann & Welsz Export-Import cégnél az ittrai (Olaszország) cérnagár erdélyrészt kizárólagos képvisellete és gyári lerakata: 1231
Cluj, Palatul Uranta (Radák-utca) oldal)

PANAMA KALAPOKAT felelősség mellett a legszebben és leggyorsabban tisztítanak
KOHN N. EMIL villanyerőre berendezett férfi- és női kalapműhelyben Cluj, Reg. Ferdinand (Ferenc József-ut) 37